

4.5.2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntö opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun asetuksen muuttamisesta OKM021:00/2018

YLÄ-SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN LAUSUNTO

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä on tutustunut asetusluonnokseen ” *Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun asetuksen muuttamisesta* ” ja antaa lausuntonaan oheisen liitteiden mukaisen lausunnon.

Annamme mielellämme lisätietoa lausuntoomme liittyvistä näkemyksistä ja ehdotuksista.

Iisalmessa 4.5.2018

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä

Kari Puumalainen
Kuntayhtymän johtaja

LIITTEET:
- lausunto

www.ysao.fi

YLÄ-SAVON AMMATTIOPISTO
Asevelikatu 4, 74100 Iisalmi, (PL 30, 74101 Iisalmi)
puh. +358 400 827 251, fax +358 17 2725 251
Y-tunnus 0214765-5 ALV rek.
email: etunimi.sukunimi@ysao.fi

YRITTÄJÄNTIE
Ahertajankaarto 23, 74130 Iisalmi
Ylä-Savon
(PL 129, 74101 Iisalmi)
puh. +358 400 827 251
fax +358 17 2725 555

HINGUNNIEMI
74700 Kiuruvesi
puh. +358 40 1778 511
fax +358 17 2725 912

PELTOSALMI
Hingunniementie 98
74150 Iisalmi
puh. +358 400 793 094
fax +358 17 2725 731

LASKUTUS
Kotikyläntie 254
koulutuskuntayhtymä
Ostolaskut
PL 30, 74101 Iisalmi

Yleistä asetusluonnoksesta ja ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanosta.

Ammatillisen koulutuksen reformin mukainen lainsäädäntö astui voimaan 1.1.2018. Uudistunut lainsäädäntö muutti merkittäväällä tavalla ammatillisen koulutuksen toteutustapaa ja erityisesti koulutuksen rahoituksen muodostumista. Jo tässä vaiheessa on havaittu, että uusi rahoitusjärjestelmä kohtelee erilaisia ja eri puolella Suomea sijaitsevia koulutuksen järjestäjiä eri tavalla. Osa vaikutuksista on ollut haettuja ja osa todennäköisesti sellaisia, jotka on havaittu vasta järjestelmän käyttöönoton myötä.

Yhtenä merkittävänä muutoksena oli aikaisemmasta tuloksellisuusrahoitusjärjestelmästä luopuminen, ja tilalle tuli suorite- ja vaikuttavuusrahoitus. Jo tässä vaiheessa on havaittu, että vanha järjestelmä ja siinä menestyminen ei korreloi uuden suoriterahoitusjärjestelmän kanssa.

Ongelmana on, että uusi rahoitusmalli astui voimaan ennen kuin uusia toimintamalleja oli ehditty valmistella tai ottaa käyttöön koulutuksen järjestäjien puolella. Vanhan lainsäädännön mukaista toimintaa oli ohjattu nimenomaan vanhamuotoisen tuloksellisuusrahoitusjärjestelmän pelisääntöjen mukaisesti, jolloin ”rahoituspelin” sääntöjen muuttuminen ilman siirtymäaikaa johti käytännössä siihen, että osa järjestäjistä hyötyi, osa hävisi merkittävästi ilman, että heidän tulokuntonsa ja suorituskykynsä olisivat käytännössä mitenkään muuttuneet.

Sama uhka on nähtävissä myös asetusluonnoksen mukaisessa vaikuttavuusrahoituksen käyttöönottoon liittyvässä opiskelijakysely-kokonaisuudessa. Järjestelmä otetaan käyttöön ennen kuin opiskelijakyselyissä liittyviä asioita on ehditty toteuttaa uuden lain mukaisesti. Kannamme suurta huolta mm. seuraavista asetuksen kohdista:

- 1) ARVO -järjestelmän käyttöönottoon liittyvät käytännön ongelmat ja haasteet
 - a) Saamiemme tietojen mukaan, ARVO järjestelmän käyttöönoton yhteydessä **ei ole mahdollista** hyödyntää automatiikkaa esimerkiksi vastaustunnusten muodostamisessa. Nyt esitetty järjestelmä on äärimmäisen työlistävä ja sitä kautta koulutuksen järjestäjän kustannuksia lisäävä.

Käytännössä jokaiselle opiskelijalle on luotava oma tunnus, koska reformin hengen mukaisesti opinnot alkavat ja päättyvät yksilöllisesti. Käytännössä tunnusten luominen olisi hajautettava kaikille vastuuohjaajille (opettajille), jotka loisivat tunnuksia sitä mukaa, kun opiskelijoita aloittaa ja valmistuu. Toteutuksen seuranta olisi tässä mallissa hyvin haasteellista ja kallista.
 - b) Esitetty rahoitusmalli palkitsee niitä järjestäjiä, joiden vastausprosentti on korkea. ARVO-järjestelmä ei kuitenkaan mahdollista koulutuksen järjestäjälle työkaluja, jonka avulla se voisi seurata kuka on vastannut ja kuka ei. Tällöin vastausprosentin nostaminen on haastavaa, varsinkin nykymaailmassa, jossa erilaisia kyselyitä, joihin opiskelijoiden tulisi vastata, on erittäin paljon.
- 2) Käyttöön otettavassa päätökyselyssä kysytään asioita, jotka ovat tulleet lakisäätteinä voimaan vasta uuden lainsäädännön myötä. Suuri osa valmistuvista opiskelijoista on opiskellut vanhan lainsäädännön mukaisesti. Kyselyllä, joka vaikuttaa koulutuksen järjestäjän rahoitukseen tulisi kohdistua ainoastaan niihin opiskelijoihin, joiden opinnot ovat kokonaisuudessaan toteutuneet uuden lainsäädännön aikana.

- 3) Vastausprosentin perusteella lasketun kertoimen käyttö on epäselvä/epälooginen. Asetustekstissä olleen laskentamallin perusteella vastausprosentilla on erittäin korkea painoarvo. Omissa kyselyissämme pääsemme hyvässä kyselyssä n. 70-80%:n vastausasteeseen, mutta se edellyttää yleensä opiskelijoiden automaattista muistuttamista kyselystä (käytössä sähköiset työkalut, joilla muistutus voidaan kohdentaa heille, jotka eivät ole vastanneet).

Laskentamallin perusteella korkea vastausaste ja matalat tulokset antavat paremman pistemäärän kuin hieman matalampi vastausaste mutta paremmat vastaukset.

Nyt esitetty järjestelmä, jossa kyselyyn vastaamattomalle opiskelijalle ei saada lähtemään automaattisia muistutuksia, voi pienentää vastausprosenttia, jolloin hyvätkin arviot koulutuksen toteutuksesta häviävät pienenevän vastausprosentin taakse.

Esitämme yhteenvetonamme, että opiskelijapalautteen osalta vuonna 2018 tehtäviä kyselyitä ei käytettäisi lainkaan rahoituksen määräytymisen perusteena, vaan toimintaa testaavana työnä. On erittäin suuri pelko siitä, että kyselyiden luotettavuus, vastausprosentit sekä muut manuaalisesta työstä aiheutuvat vaikeudet tuottavat ei -haluttuja vaikutuksia koko järjestelmän osalta. Arvioinnin tulokset tulisi ottaa rahoituksen perusteeksi vasta, kun järjestelmä toimii todistetusti ja sen tulokset kestävän tarkemman tarkastelun.

Edellytämme myös sitä, että kyselyn toteuttaminen saadaan digitalisoitua siten, että kyselyn käytännön toteuttaminen voidaan integroida koulutuksen järjestäjien käytössä oleviin järjestelmiin siten, että manuaalista tunnusten syöttämistä yms. ei tarvitse tehdä. Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän osalta ARVO järjestelmän käyttöönotto nykymuotoisena manuaalisena toimintana tarkoittaisi käytännössä palaamista usean vuoden takaiseen aikaan. Tällä hetkellä opiskelijakyselyprosessi on hyvin pitkälle automatisoitua. Uudet manuaaliset toimintamallit eivät tunnu järkevältä kehityssuuntana kustannusten lisääntymisen johdosta.